

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет радіоелектроніки

Факультет інформаційно-аналітичних технологій та менеджменту

(повна назва)

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

(повна назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету ІТМ

В. Дорош

Володимир ДОРОШЕНКО

(підпис, ім'я, прізвище)

«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління розвитком потенціалу підприємства

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

(бакалаврський, магістерський, освітньо-науковий)

спеціальність 051 Економіка

(код і повна назва спеціальності)

освітньо-професійна програма

(професійна або наукова)

Економічна кібернетика

(повна назва програми)

Харків – 2024 р.

Розробник(и): Л.В. Соколова, професор кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, Д.є.н., професор
(ініціали, прізвище, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою

Протокол від «30» серпня 2024 р. № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Тетяна ПОЛОЗОВА
(ім'я, прізвище)

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

Валентина КИРІЙ
(ім'я, прізвище)

Схвалено методичною комісією факультету ІТМ

Протокол від «30» серпня 2024 р. № 1

Голова методичної комісії

(підпис)

Аліна ШАФРОНЕНКО
(і'мя, прізвище)

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни*	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС* – 5	Обов'язкова дисципліна базової (професійної) підготовки за спеціальністю 051 Економіка	
Змістових модулів – 2	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
Індивідуальних завдань* : РГЗ та КР – 2	Семестр	
Загальна кількість годин* – 150	1-й	1-й
	Кількість годин	
	150	150
	Навчальні заняття: 1) лекції, год.	
Мова навчання – українська	30	12
	2) практичні, год.	
	20	10
	3) лабораторні, год.	
	-	-
	4) консультації, год.	
	10	18
	Самостійна робота, год.	
	90	110
	в тому числі: 1) РГЗ та КР, год.	
	20	20
	2) курсова робота (проект), год.	
	-	-
	Вид контролю: комбінований екзамен	

Примітка.

* Відомості з навчального плану.

** Структурна одиниця дисципліни (складається із змістових модулів). Рекомендована кількість модулів дорівнює кількості контрольних точок.

2 МЕТА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ З ЇЇ ВИВЧЕННЯ

2.1 Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Управління розвитком потенціалу підприємства» є формування знань щодо базових категорій теорії потенціалу підприємства, методологічних аспектів організації управління розвитком пріоритетних складових конкурентного потенціалу підприємства в умовах нестабільного середовища.

«Управління розвитком потенціалу підприємства» є обов'язковою дисципліною базової (професійної) підготовки за спеціальністю 051 Економіка.

2.2 Результати навчання

За результатом вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- задачі, функції, принципи, моделі потенціалу підприємства;
- методи оцінки та управління потенціалом;
- сутність потенціалу, його формування, елементний склад, структуру, закономірності розвитку;
- напрями прояву управління розвитком потенціалу підприємства, методологію оцінки потенціалу підприємства та його елементів;

вміти:

- збирати з відповідних джерел вхідну інформацію, що створює інформаційно-статистичну базу для проведення необхідних розрахунків;
- обчислювати різними методами показники рівня конкурентоспроможності потенціалу підприємства;
- розробляти пропозиції щодо формування конкурентного потенціалу підприємства;
- оцінювати локальні показники, що формують основні складові конкурентного потенціалу;
- розраховувати інтегральний показник конкурентного потенціалу підприємства з метою прийняття відповідних управлінських рішень.

Перелік сформованих компетентностей (відповідно до освітньо-професійної програми):

- загальні компетентності:

ЗК5. Здатність працювати в команді;

- спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

Програмні результати навчання:

РН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

РН3. Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

РН4. Розробляти соціально-економічні проєкти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

РН5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності.

РН6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді.

РН7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

РН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

РН9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

РН11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

РН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

РН13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

РН14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

2.3 Передумови вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни є раніше здобуті компетентності та результати навчання, що перевіряються під час єдиного фахового вступного випробування зі спеціальності на основі Програми предметного тесту з економіки та міжнародної економіки єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 11.02.2022 р. № 153 «Про затвердження Програми предметного тесту з економіки та міжнародної економіки єдиного фахового вступного випробування».

Загальна структура предметного тесту передбачає три основних розділи: Мікроекономіка, Макроекономіка, Економіка підприємства, Система міжнародних економічних відносин.

Перелік раніше здобутих результатів навчання:

РН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції управління підприємством.

РН8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

РН10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність їх діяльності.

РН16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки за результатами маркетингових досліджень з економіки та управління підприємством.

РН20. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами.

РН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик функціонування та розвитку промислових підприємств.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Характеристика потенціалу підприємства

Тема 1. Потенціал підприємства як сучасна категорія

Мета, предмет, задачі та структура навчальної дисципліни.

Актуальність дослідження процесів управління розвитком потенціалу підприємства у сучасних умовах господарювання.

Діалектика як методологічна основа дослідження процесів управління сучасним підприємством та розвитком його конкурентного потенціалу в умовах агресивних викликів зовнішнього середовища.

Методологічне забезпечення: теорії, принципи, категорії, методи, закони, підходи до вивчення, основні складові.

Тема 2. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства

Загальна характеристика потенціалу підприємства та його основний зміст. Потенціал підприємства як економічна категорія та складна, динамічна, поліструктурна система. Основні риси, що характеризують потенціал підприємства. Основні ознаки визначення моделі потенціалу.

Підходи щодо визначення потенціалу підприємства. Основні точки зору на дефініцію поняття «потенціал». Дослідження генезису поняття потенціалу підприємства у хронологічній послідовності та визначення його сутності.

Потенціал підприємства як можливості системи ресурсів і компетенцій підприємства створювати результат. Класифікація ознак поняття «потенціал». Класифікація видів потенціалів підприємства.

Конкурентний потенціалом підприємства (КПП) як внутрішні і зовнішні можливості підприємства, що дозволяють йому провадити ефективну конкурентну боротьбу на ринку шляхом оптимального використання матеріальних і нематеріальних ресурсів. Характеристика основних складових потенціалу підприємства. Види конкурентних можливостей підприємства та їх локальні потенціали.

Тема 3. Формування потенціалу підприємства

Методичні та організаційно-економічні засади формування потенціалу підприємства. Формування потенціалу підприємства – процес ідентифікації та створення спектра підприємницьких можливостей, його структуризації та побудови певних організаційних форм задля стабільного розвитку та ефективного відтворення. Загальні постулати, які слід урахувати при формуванні потенціалу підприємства.

Елементна структура потенціалу сучасних підприємств. Загальнотеоретична модель формування потенціалу підприємства. Ефект синергії. Характеристика етапів процесу оптимізації структури потенціалу підприємства. Особливості формування потенціалу підприємств залежно від специфіки підприємницької діяльності. Структура потенціалу підприємств залежно від галузевої специфіки.

Графоаналітична модель потенціалу підприємства. Алгоритм застосування графоаналітичного методу оцінки конкурентного потенціалу «Квадрат потенціалу».

Змістовий модуль II.

Теоретико-методичне забезпечення управління розвитком конкурентного потенціалу підприємства

Тема 4. Системне управління розвитком конкурентного потенціалу підприємства

Системне управління конкурентним потенціалом підприємства. Основні принципи системного підходу щодо формування та функціонування конкурентного потенціалу як основи забезпечення конкурентоспроможності підприємства: цілісність, зв'язок, структура і організація, рівні системи та ієрархія цих рівнів, управління, мета та доцільність поведінки системи, самоорганізація системи, функціонування і розвиток системи.

Концептуальна схема системного управління конкурентоспроможністю підприємства. Механізм управління розвитком конкурентного потенціалу підприємства. Характеристика підсистем управління розвитком конкурентного потенціалу підприємства. Мета та функціональне призначення кожної підсистеми; параметр управління; методи та інструменти впливу на підсистему.

Тема 5. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства

Конкурентоспроможність потенціалу підприємства – комплексне, багатопрофільне поняття. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства

як комплексна порівняльна характеристика, яка відображає рівень переважання сукупності показників оцінки можливостей підприємства, що визначають його успіх на ринку.

Особливості конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Дуалістичний підхід до визначення рівнів конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства, їх класифікація. Ознаки класифікації: за напрямом формування інформаційної бази; за способом відображення кінцевих результатів; за можливістю розроблення управлінських рішень; за способом оцінки.

Прикладні моделі оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Характеристика індикаторного методу оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства за економічними і соціальними стандартами. Сутність та особливості застосування методу експертних оцінок. Характеристика методу набору конкурентоспроможних елементів.

Сучасні напрями підвищення ефективності управління розвитком конкурентного потенціалу підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Приклади найцікавіших сучасних українських стартапів.

Тема 6. Управління трудовим потенціалом підприємства

Трудовий потенціал підприємства як основа його функціонування. Фактори формування трудового потенціалу підприємства.

Характеристика компонент трудового потенціалу підприємства: кадровий, професійний, кваліфікаційний, організаційний. Складові елементи трудового потенціалу підприємства. Загальна структура трудового потенціалу. Характеристика та умови реалізації трудового потенціалу підприємства.

Дослідження теоретичних підходів щодо управління трудовим потенціалом підприємства. Особливості системи роботи з формування трудового потенціалу підприємства. Схема процесу формування трудовим потенціалом підприємства.

Напрями оптимізації структури трудового потенціалу за критерієм ефективності результатів. Залежність ефективності управління розвитком трудового потенціалу підприємства від змісту функції управління. Функціональний механізм управління розвитком трудового потенціалу підприємства.

Формування концептуальної моделі управління трудовим потенціалом підприємства та характеристика її основних елементів. Методичне

забезпечення оцінки трудового потенціалу підприємства. Алгоритм оцінки трудового потенціалу підприємства. Методи оцінки трудового потенціалу окремих працівників. Шляхи підвищення ефективності управління трудовим потенціалом підприємства.

Тема 7. Оцінка вартості бізнесу

Визначення економічної сутності оцінки вартості бізнесу. Особливості методів оцінки вартості бізнесу. Загальна внутрішня модель оцінки вартості бізнесу. Сутнісна характеристика структурно-логічного графу показників вартості бізнесу.

Особливості основних методів оцінки вартості бізнесу. Характеристика та особливості застосування методів витратного підходу до оцінки вартості бізнесу: регулювання балансу; вартості заміщення; ліквідаційної вартості; чистих активів; нагромадження активів. Алгоритми визначення вартості бізнесу відповідно до методів витратного підходу.

Методи результатного підходу до оцінки вартості бізнесу: метод прямої капіталізації, метод економічного прибутку, метод оцінки вартості бізнесу на базі опціонів, метод дисконтування грошового потоку. Основні етапи оцінки вартості бізнесу методом дисконтування грошових потоків.

Методи оцінки вартості бізнесу, що базуються на порівняльному підході: метод мультиплікаторів (інтервальних та одномоментних), метод угод чи продаж, метод галузевих співвідношень, метод аналогових продаж (ринку капіталу). Характеристика процесів визначення вартості бізнесу з використанням цих методів.

Загальноприйняті методи попереднього аналізу бізнесу, які реалізовані у програмному вигляді. Економічна сутність методів розрахунку вартості репутації компанії: німецький метод, швейцарський метод, англосаксонський метод, дисконтний метод, метод щорічного визначення репутації, метод Грефа, комбінований метод.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пз	лаб	конс	с.р.		л	п	лаб	конс	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль I. Характеристика потенціалу підприємства												
Тема 1. Потенціал підприємства як сучасна категорія	10	2				8	16	2			2	12
Тема 2. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства	14	4	2			8	16	2			2	12
Тема 3. Формування потенціалу підприємства	24	6	4		2	12	26	2	2		4	18
Тема 4. Системне управління розвитком конкурентного потенціалу підприємства	26	4	8		2	12	26	2	4		2	18
Разом за змістовим модулем I	74	16	14		4	40	84	8	6		10	60
Змістовий модуль II. Теоретико-методичне забезпечення управління розвитком конкурентного потенціалу підприємства												
Тема 5. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства	27	6	4		2	15	26	2	2		4	18
Тема 6. Управління трудовим потенціалом підприємства	23	4	2		2	15	23	1	2		2	18
Тема 7. Оцінка вартості бізнесу	26	4			2	20	17	1			2	14
Разом за змістовим модулем II	76	14	6		6	50	66	4	4		8	50
Індивідуальні завдання												
КР 1. Фінансовий потенціал підприємства	10					10	10					10
КР 2. Інтегральний показник оцінки конкурентного потенціалу підприємства	10					10	10					10
Усього за семестр	150	30	20		10	90	150	12	10		18	110

5 ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	Заочна
1	Розрахунок фінансових коефіцієнтів – інформаційної бази даних	2	2
2	Оцінка фінансового потенціалу підприємства	4	2
3	Оцінка інноваційного потенціалу та інвестиційної привабливості підприємства	4	4
4	Діагностика виробничого потенціалу підприємства	4	-
5	Аналіз маркетингового потенціалу підприємства	2	2
6	Оцінка трудового потенціалу підприємства	4	-
	Усього	20	10

6 ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні роботи не передбачені навчальним планом.

7 САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	Заочна
1	Вивчення теоретичного матеріалу з використанням конспекту і навчальної літератури	50	60
3	Підготовка до виконання контрольних робіт	20	30
4	Виконання контрольних робіт за модулями	20	20
	Усього	90	110

8 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

8.1 Контрольні роботи (КР)

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	Заочна
1	КР 1. Характеристика потенціалу підприємства	10	10
2	КР 2. Управління розвитком конкурентного потенціалу підприємства	10	10
	Усього	20	20

8.2 Курсова робота (проект)

Курсова робота (проект) не передбачена навчальним планом.

9 МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Вивчення дисципліни «Управління розвитком потенціалу підприємства» здійснюється зі застосуванням різних методів.

Словесні методи навчання містять *лекції*, які розкривають сутність наукових понять, явищ та процесів, які пов'язані загальною темою; *пояснення*, за допомогою яких розкривається сутність закону або процесу з використанням попереднього досвіду здобувачів вищої освіти; *розповіді* з метою спонукання здобувачів вищої освіти до створення в уяві певного образу; евристичних та репродуктивних *бесід*, які передбачають приведення попередніх знань до усвідомлення нових явищ та понять.

Наочні методи навчання, які передбачають *демонстрацію* (показ процесів у динаміці), *ілюстрацію* (схеми, графіки) та *спостереження* (сприймання процесів без втручання у ці процеси).

Практичні методи навчання сприяють формуванню вмінь і навичок, логічному завершенню ланки пізнавального процесу стосовно конкретної теми або розділу. Вони містять: *практичні заняття*, спрямовані на використання набутих знань у розв'язанні конкретних практичних завдань; також виконання *письмових вправ* з метою цілеспрямованого повторення здобувачами вищої освіти окремих дій задля формування умінь та навичок за дисципліною.

10 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

10.1 Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (кількісні критерії оцінювання)

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з дисципліни здійснюється на основі результатів поточного контролю, модульного контролю та екзамену, які втілюються у заліковому модульному та підсумковому модульному контролі.

Завданням **поточного контролю** є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, що здійснюється під час лекційних, семінарських занять у формах обговорення здобувачами вищої освіти актуальних питань дисципліни, аналізу ситуацій (аудиторна робота), оцінювання результатів їх самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

Завданням **модульного контролю (МК)** є перевірка засвоєння навчального матеріалу, який міститься у залікових модулях, що реалізуються у

відповідних формах навчального процесу. Завдання, що виносяться на модульний контроль, оцінюються в балах. Модульний контроль проводиться письмово у вигляді тестів або контрольної роботи.

Заліковий модульний контроль (ЗМК) – оцінювання знань здобувачів вищої освіти за кожним із залікових модулів, яке здійснюється на основі визначення суми балів за результатами поточного контролю за аудиторну та самостійну роботу та модульної контрольної роботи. За підсумками двох модулів з дисципліни знання здобувачі вищої освіти оцінюються у діапазоні балів від 0 до 100.

Завданням **екзамену** є перевірка розуміння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. Завдання, що виносяться на екзамени, оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів.

Підсумковий модульний контроль (ПМК-екзамен) проводиться за розкладом деканату в екзаменаційну сесію; загальна оцінка з навчальної дисципліни визначається:

$$\text{ПМК-екзамен} = 0,6 * O_{\text{сем}} + 0,4 * O_{\text{екз}},$$

де $O_{\text{сем}}$ – сума балів, отриманих здобувачем вищої освіти за 100-бальною шкалою протягом семестру;

$O_{\text{екз}}$ – сума балів, отриманих здобувачем вищої освіти за 100-бальною шкалою на екзамені.

Номер змістового модуля	Вид заняття / контрольний захід	Оцінка $O_{\text{сем}}$
1	Пз № 1	5
	Пз № 2	15
	Пз № 3	30
	Контрольна робота № 1	10
	Контрольна точка 1	60
2	Пз № 4	20
	Пз № 5	10
	Контрольна робота № 2	10
	Контрольна точка 2	40
	Усього за семестр	100

10.2 Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

1. Актуальність дослідження процесів управління розвитком потенціалу підприємства.
2. Потенціал підприємства як можливості системи ресурсів і компетенцій підприємства створювати результат.
3. Формування потенціалу підприємства як процес ідентифікації та створення спектра підприємницьких можливостей.
4. Характеристика підсистем управління розвитком конкурентного потенціалу підприємства.
5. Методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства, їх класифікація.
6. Теоретичні підходи до управління трудовим потенціалом підприємства.
7. Економічна сутність оцінки вартості бізнесу.

Необхідний обсяг умінь для одержання позитивної оцінки:

1. Аналізувати структуру потенціалу підприємств залежно від галузевої специфіки.
2. Розробляти пропозиції щодо формування конкурентного потенціалу підприємства.
3. Розраховувати інтегральний показник конкурентного потенціалу підприємства з метою прийняття відповідних управлінських рішень.
4. Класифікувати методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства, його складових та визначати особливості їх застосування.
5. Використовувати методи оцінки вартості бізнесу.
6. Визначати сучасні напрямки підвищення ефективності управління розвитком потенціалу підприємства.

Завдання вивчення дисципліни «Управління розвитком потенціалу підприємства»: вивчення теоретичних понять управління потенціалом підприємства, дослідження сучасних підходів до класифікації потенціалу, ознайомлення з основними категоріями та сучасними тенденціями у цій галузі знань; опанування методичного апарату оцінювання основних елементів конкурентного потенціалу; набуття здатностей до творчого пошуку напрямів управління розвитком конкурентного потенціалу підприємства.

Критерії оцінювання роботи здобувача вищої освіти протягом семестру.

Задовільно, E (60-65): виставляється здобувачеві вищої освіти, що виявив знання основного навчального матеріалу в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; припустив помилки у відповіді на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, які він може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.

Задовільно, D (66-74): заслуговує здобувач вищої освіти, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання й майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповіді на запитання при виконанні завдань тощо, принципів які може усунути самостійно.

Добре, C (75-89): заслуговує здобувач вищої освіти, який виявив повні знання навчально-програмного матеріалу при виконанні передбачених програмою завдань, але припустив ряд помітних помилок; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з дисципліни; здатний до їх самостійного використання та поповнення в процесі подальшої навчальної роботи і професійної діяльності.

Відмінно, B (90-95): виставляється здобувачеві вищої освіти, який виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу з даної дисципліни вище середнього рівня. Він продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та їх значення для подальшої професійної діяльності.

Відмінно, A (96-100): заслуговує здобувач вищої освіти, який виявив всебічні систематичні та глибокі знання навчально-програмного матеріалу, вміння вільно виконувати завдання, що передбачені програмою, засвоїв основну та додаткову літературу, яка рекомендована програмою; проявив видатні творчі здібності в розумінні, в логічному, чіткому, стислому та ясному трактуванні навчально-програмного матеріалу; засвоїв основні поняття дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

Критерії оцінювання знань та вмінь здобувача вищої освіти на комбінованому екзамені.

Задовільно, E (60-65): знання основ теоретичного програмного матеріалу до запитань екзаменаційного білету. За наявності в екзаменаційному білеті розрахункового завдання: загальний підхід до розв'язання задачі є правильним, але в цілому результати розрахунків є невірними, що обумовлено помилками у проміжних розрахунках, відсутні загальні висновки за кінцевими результатами розв'язання задачі, наявність некоректно представленого табличного та графічного матеріалу, наявність великої кількості синтаксичних, граматичних, семантичних, стилістичних недоліків та помилок.

Задовільно, D (66-74): знання основ навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, до запитань екзаменаційного білету. За наявності в екзаменаційному білеті розрахункового завдання: загальний підхід до розв'язання задачі є правильним, але в цілому результати розрахунків є невірними, обрано неоптимальний метод розв'язання задачі, присутні помилки у проміжних розрахунках, присутні загальні обґрунтовані висновки за кінцевими результатами розв'язання задачі, наявність некоректно представленого табличного та графічного матеріалу, наявність синтаксичних, граматичних, семантичних, стилістичних недоліків та помилок.

Добре, C (75-80): повне знання програмного теоретичного матеріалу, розкриття запитань екзаменаційного білету. За наявності в екзаменаційному білеті розрахункового завдання: в цілому результати розрахунків є вірними, але обрано неоптимальний метод розв'язання задачі, наявність некоректно представленого табличного та графічного матеріалу, наявність синтаксичних, граматичних, семантичних, стилістичних недоліків та помилок, відсутні розшифровки умовних позначень до розрахункових формул, наведені стислі неповні висновки.

Добре, C (81-89): повне знання програмного теоретичного матеріалу, системний характер знань з дисципліни, розкриття запитань екзаменаційного білету. За наявності в екзаменаційному білеті розрахункового завдання: задача в цілому вирішена вірно, наведені розрахункові формули з розшифровкою всіх умовних позначень, наведені розгорнуті висновки щодо результатів розв'язання, наведені всі проміжні розрахунки, які є вірними, але є наявність некоректно представленого табличного та графічного матеріалу, наявність синтаксичних, граматичних, семантичних, стилістичних недоліків та помилок.

Відмінно, B (90-95): глибокі, систематизовані знання теоретичного програмного матеріалу, повне розкриття та обґрунтування відповідей на

запитання екзаменаційного білету. За наявності в екзаменаційному білеті розрахункового завдання: задача вирішена вірно, що передбачає вибір оптимального методу розв'язання задачі, наведення всіх розрахункових формул з розшифровкою всіх умовних позначень, наведення повних розгорнутих висновків, наведення всіх проміжних розрахунків, які є вірними, але є наявність некоректно представленого табличного та графічного матеріалу, наявність синтаксичних, граматичних, семантичних, стилістичних недоліків та помилок.

Відмінно, А (96-100): всебічні, глибокі, систематизовані знання та логічне трактування теоретичного програмного матеріалу, повне розкриття та обґрунтування відповідей на запитання екзаменаційного білету. За наявності в екзаменаційному білеті розрахункового завдання: задача вирішена вірно, що передбачає вибір оптимального методу розв'язання задачі, наведення всіх розрахункових формул з розшифровкою всіх умовних позначень, детальне викладення процесу розв'язання задачі, наведення повних розгорнутих висновків за результатами розрахунків та відсутність синтаксичних, граматичних, семантичних, стилістичних помилок, коректно та грамотно представлений табличний та графічний матеріал.

Отримані бали переводяться за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка з дисципліни	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен, курсовий проєкт (робота), практика	Залік
96-100	A	5 (відмінно)	зараховано
90-95	B	5 (відмінно)	
75-89	C	4 (добре)	
66-74	D	3 (задовільно)	
60-65	E	3 (задовільно)	
35-59	FX	2 (незадовільно)	незараховано
1-34	F		

11 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

11.1 Базова література

1. Варга В. П. Конкурентний потенціал як основа стабільності підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7750>. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.3.158.
2. Леськів Г. З., Франчук В. І., Левків Г. Я., Гобела В. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навч. посіб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 220 с.
3. Людський потенціал підприємницької діяльності: навч. посіб. / за заг. ред. Н. Ю. Кубиній. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 172 с.
4. Дунська А. Р. Управління організаційним розвитком підприємств : навч. наочн. посіб. для студ. спеціальності 073 «Менеджмент». Електронні текстові дані (1 файл: 6,3 Мбайт). Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 187 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/43530>.
5. Раєвнева О. В., Тоузани Т. Управління поведінкою підприємства в умовах нестаціонарності ринкового середовища: концептуальні засади та модельний інструментарій : монографія. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2021. 290 с.
6. Гринько П. Л. Концепція управління інноваційним розвитком організації в умовах цифрової економіки в ракурсі інноваційної культури. *Бізнес Інформ*. 2020. № 2. С. 73–80.
7. Фонарева Т. А. Формування ринкового потенціалу металургійних підприємств на основі оцінки використання людського капіталу: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. Харків, 2020. 20 с.
8. Lyulyov O. V., Pimonenko T. V., Reshetniak Ya. V., Kumah O. O. E. Owusu E. Relationship Between the Competitiveness of the Labor Potential of the Territory and its Brand. *Mechanism of Economic Regulation*. 2021. № 4. P. 46–52. DOI: <http://doi.10.21272/mer.2021.94.06>.
9. Соколова Л. В., Огородник В. А. Конкурентний потенціал як сучасна економічна категорія. *Економічні та безпекові виклики сучасного бізнес-середовища*: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2020. С. 326–335.

10. Лісогор Л. С. Формування та реалізація трудового потенціалу... donnu.edu.ua. <https://jeou.donnu.edu.ua> > eou > article > view (2020).
11. Графоаналітична модель потенціалу підприємства. pidru4niki.com. <https://pidru4niki.com> > graf...
12. Методологія оцінювання та використання трудового ... pidru4niki.com. <https://pidru4niki.com> > met...
13. Циган Р., Лижова, Є. Аналіз підходів та методів оцінки вартості підприємства. *Молодий вчений*, 2020. № 11 (87). С. 209–214. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-11-87-45>.
14. Sokolova L. Development of the economic mechanism for managing the resources of railway transport enterprises. *Technology audit and production reserves*. 2020. № 5/4 (55). P. 4–12.
15. Соколова Л. В., Сичова Т. Ю. Сутність поняття інноваційно-трудового потенціалу та особливості його формування. *Сучасні економічні стратегії: інновації, безпека та сталий розвиток*: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової, д.е.н., проф. І. В. Колупаєвої, к.е.н., доц. О. В. Мурзабулатової. Харків: ХНУРЕ, 2021. С. 206–213.

11.2 Допоміжна література

16. Соколова Л. В., Леоненко О. В. Зарубіжні методи оцінювання вартості бізнесу. *Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта*. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 1 листопада 2023 р.) / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків. ХНУРЕ. 2023. С 121–123.
17. Соколова Л. В., Новицький С. В. Характерні особливості методів оцінки вартості бізнесу. *Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта*. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 1 листопада 2023 р.) / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків. ХНУРЕ. 2023. С. 124–126.
18. Соколова Л. В., Сюсюк С. В. Методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства. *Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта*. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 1 листопада 2023 р.) / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків. ХНУРЕ. 2023. С. 133–135.
19. Соколова Л. В., Ступак О. М. Комплексне оцінювання конкурентоспроможності підприємств. *Сучасні стратегії економічного*

розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 1 листопада 2023 р.) / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків. ХНУРЕ. 2023. С. 130–132.

20. Соколова Л. В., Соловійов М. С. Теоретичні та практичні аспекти застосування стратегічної моделі «7S». *Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта*. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 1 листопада 2023 р.) / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків. ХНУРЕ. 2023. С. 127–129.

21. Соколова Л.В., Шаповалов О.В. Інноваційний потенціал підприємства у контексті економічного розвитку України. *Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта*. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 1 листопада 2022 р.) / За заг. ред. д.е.н., проф. Т.В. Полозової. Харків. ХНУРЕ. 2022. С. 73–75.

22. Соколова Л. В., Галанов О. Р. Принципи системного підходу до управління розвитком конкурентного потенціалу підприємства. *Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта*. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 2 листопада 2021 р.) / За заг. ред. Т. В. Полозової [та ін.]. Харків. ХНУРЕ. 2021. С. 152–154.

23. Соколова Л. В., Огородник В. А. Конкурентний потенціал промислового підприємства. *Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта*. Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 3 листопада 2020 р.) / За заг. ред. Т. В. Полозової [та ін.]. Харків: ХНУРЕ. 2020. С. 319–322.

24. Федосенко Н. 22 цікавих приклади використання відновлюваної енергії. Альтернативна енергетика в Україні : EcoTown. URL: <https://ecotown.com.ua/news/22-tsikavykh-pryklady-vykorystannya-vidnovlyuvanoyi-enerhiyi/>.

25. Як українські стартапи наближають «зелене» майбутнє. <https://energytransition.in.ua> > ...

26. Соколова Л. В., Шемшура В. А. Підходи до оцінки персоналу як складової аналізу кадрового потенціалу. *Les tendances actuelles de la mondialisation de la science mondiale: collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la conférence scientifique et pratique internationale (Vol. 1), 3 avril, 2020. Monaco, Principauté de Monaco: Plateforme scientifique européenne*. С. 46–49.

11.3 Методичні вказівки до різних видів занять

1. Соколова Л. В. Конспект лекцій з дисципліни «Управління розвитком потенціалу підприємства» для магістрів усіх форм навчання за спеціальністю 051 Економіка освітньо-професійною програмою «Економічна кібернетика» [Електронне видання] / Упоряд. : Соколова Л. В. Харків : ХНУРЕ, 2023. 130 с.

2. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Управління розвитком потенціалу підприємства» для магістрів усіх форм навчання за спеціальністю 051 Економіка освітньо-професійною програмою «Економічна кібернетика» [Електронне видання] / Упоряд. : Соколова Л. В. Харків : ХНУРЕ, 2023. 23 с.

3. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Управління розвитком потенціалу підприємства» для магістрів денної та заочної форм навчання за спеціальністю 051 Економіка освітньо-професійною програмою «Економічна кібернетика» [Електронне видання] / Упоряд. Л. В. Соколова. Харків: ХНУРЕ, 2023. 51 с.

4. Методичні вказівки до виконання модульних контрольних завдань з дисципліни «Управління розвитком потенціалу підприємства» для магістрів денної та заочної форми навчання за спеціальністю 051 Економіка освітньо-професійною програмою «Економічна кібернетика» [Електронне видання] / Упоряд. Л. В. Соколова. Харків: ХНУРЕ, 2023. 17 с.

5. Комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни підготовки магістра «Управління розвитком потенціалу підприємства» [Електронний ресурс]: галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 051 Економіка, освітньо-професійна програма «Економічна кібернетика», факультет Інформаційно-аналітичних технологій та менеджменту / ХНУРЕ; розроб. Л. В. Соколова. Харків, 2023. 238 с.

12 ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

2. Наукова бібліотека Харківського національного університету радіоелектроніки. URL: <http://lib.nure.ua>.

3. Електронний архів відкритого доступу Харківського національного університету радіоелектроніки. Наукові праці викладачів кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою URL: <http://openarchive.nure.ua/handle/document/67>.

4. Сайт кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою Харківського національного університету радіоелектроніки. Робочі програми навчальних дисциплін. URL: <http://eces.nure.ua/studentam/anotacii-disciplin-2/anotacii-disciplin-specialnist-073-menedzhment-osvitnja-programa-upravlinnja-finansovo-ekonomichnoju-bezpekoju/robochi-programi>.

5. Навчальні матеріали он-лайн. URL: <https://pidruchniki.com/84386/ekonomika/>.

6. Електронний журнал «Ефективна економіка». URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>.

7. Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку». URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/>.